

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**

Навчально-науковий інститут агроекології та землеустрою

06-07-55 S

СИЛАБУС SYLLABUS	Філософія	
	Philosophy	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	OK 1.2	
Освітній рівень Level of Education	бакалаврський (перший) рівень вищої освіти bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	10	Природничі науки Natural Sciences
Спеціальність Field of Study	101	Екологія Ecology
Освітня програма Degree Programme	Екологія	
	Ecology	

РІВНЕ – 2023

Силабус *Філософія* для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою *Екологія, спеціальності 101 Екологія*. Рівне. НУВГП. 2023. 11 стор.

ОП на сайті університету: *надається URL адреса*

Розробник силабусу: *Шадюк Тамара Адамівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 10 від “11” травня 2023 року
Завідувач кафедри: *Наконечна О.П., доктор філософських наук, професор.*

Керівник (гарант) ОП: *Клименко Людмила Валентинівна, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ
Протокол № 10 від “25” квітня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Прищепна А. М., доктор сільськогосподарських наук, професорка*

Попередня версія силабусу (вказати шифр) _____

ПРОГРАМА «ФІЛОСОФІЯ»

«Філософія» – складова ОП, навчальна дисципліна, спрямована на досягнення визначених результатів навчання, якій встановлено форму підсумкового контролю та визначено кількість кредитів ЄКТС.

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ

Ступінь вищої освіти	бакалавр
Освітня програма	Екологія
Спеціальність	101 Екологія
Рік навчання, семестр	3-й рік навчання, 2-й семестр
Кількість кредитів	3 кредити ЄКТС
Лекції:	16 год. – д.ф.н.; 2 год. – з.ф.н.
Практичні заняття:	14 год. – д.ф.н.; 8 год. – з.ф.н.
Самостійна робота:	60 год. – д.ф.н.; 80 год. – з.ф.н.
Курсова робота:	не передбачено
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	екзамен
Мова викладання	державна

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 Шадюк Тамара Адамівна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри філософії та культурології
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/Шадюк Тамара Адамівна
ORCID	ORCID: 0000-0002-2376-0112
Як комунікувати	t.a.shadiuk@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Метою вивчення дисципліни «Філософія» є розширення світоглядних горизонтів, оволодіння знаннями про сутнісну та ціннісну структуру світу, а також вправлення у мудрості, тобто спів філософування, рефлексія. **Завданнями** курсу є: ознайомлення зі спектром основоположних філософських теоретико-прикладних проблем; усвідомлення важливості й змістовної специфічності сучасних філософських дискусій та їх впливу на формування громадської думки та суспільний розвиток; набуття досвіду аналітичного й критичного мислення, а також здатності генерувати нові ідеї; набуття навичок ефективної комунікації,

доречного використання елементів категоріально-понятійної системи філософії; практикування особистісного інтелектуального й духовного зростання, самовдосконалення.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1789>
<https://ep3.nuwm.edu.ua/22075/>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

«Філософія» як загально світоглядна дисципліна допомагає здобувачам сформуванню цілісного погляду на світ, розпізнати фундаментальні для своєї професії прикладні й подекуди нерозв'язні проблеми, осягнути універсальні та специфічні цінності, підвищити рівень екологічної свідомості особистості, заохотити до відповідального споживання, доцільного використання природних ресурсів, й відтак є передумовою для вивчення таких дисциплін як «Природоохоронне законодавство та екологічне право», «Охорона і раціональне використання природних ресурсів» тощо.

Компетентності

ЗК 06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК 09. Здатність працювати в команді.

ЗК 10. Навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

ПР13. Уміти формувати ефективні комунікаційні стратегії з метою донесення ідей, проблем, рішень та власного досвіду в сфері екології..

ПР18. Поєднувати навички самотійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПР24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПР25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Структура та зміст освітнього компонента

Теми лекційних занять

Тема 1. Що таке філософія і хто такі філософи? (2 год.).

Опис теми: Чому природно кожен з нас є філософом? Курс філософії у ЗВО та мислення людини, націлене на зростання та творення. Філософське запитування як внутрішній мотив розвитку людини. Філософія як наука, мистецтво та спосіб життя. Поняття світогляду. Світогляд як відкритий проект. Історичні типи світогляду: міф, релігія і філософія. Предмет і специфіка філософського знання. Призначення філософії. Історія філософії як школа філософського мислення. Історична ретроспектива започаткування провідних філософських дискусій: формування філософських проблем. Основні історичні типи філософії.

Тема 2. Онтологія. Пізнання та зміст пізнавальної діяльності (2 год.).

Опис теми: Онтологія як археологічний пласт європейської філософії. Проблематика онтології: осмислення буття в його цілісності й окремішності. Основні поняття онтології в їх історичних витоках. Даність явленого світу. Поняття об'єктивної реальності. Сутність та існування: два аспекти буття. Модуси існування. Простір і час. Діалектичний метод в онтології: критичне осмислення. Пізнання як предмет філософського розгляду. Чуттєве та раціональне, логічне та інтуїтивне в пізнанні. Знання, судження, обґрунтування. Парадокси пізнання. Джерела і межі пізнання. Проблема істини. Основні теорії істини. Характерні риси науки, види та функції наукового пізнання. Методи наукового пізнання. Філософія мови в структурі філософського знання. Ідеї і речі. Сенси і значення.

Тема 3. Людське буття в його специфічних вимірах (2 год.).

Опис теми: Становлення філософських уявлень про людину. Співвідношення біологічного і соціального в людині. Проблемність людського буття: есенційні та екзистенційні підходи. Буття людини як співбуття. Суспільний характер людського буття: індивідуальне та соціальне в людському бутті. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особа», «особистість», «маса». Єдність і багатоманітність людського буття. Унікальність і універсальність людського буття. Буття людини як буття можливостей. Світ цінностей та їх природа: філософське моделювання аксіологічних проблем. Типи ціннісних орієнтацій. Базові життєві цінності: зміст і співвідношення. Життя як цінність. Проблема смерті і безсмертя в духовному досвіді людства.

Тема 4. Свідомість і самосвідомість: філософські та етичні аспекти (2 год.).

Опис теми: Духовний вимір людського буття: дух, душа, свідомість, самосвідомість, несвідоме, ментальність, духовність. Походження і сутність свідомості як філософська проблема.

Проблема несвідомого та його роль в людському бутті. Свідомість та самосвідомість. Сутність, рівні та форми самосвідомості. Людина в етичній парадигмі філософії. Категорії добра і зла як абсолютні координати моралі. Поняття морального обов'язку. Свіість як контрольно-імперативний механізм моральної свідомості особистості. Моральна свобода та моральна відповідальність. Проблема сенсу життя: морально-етичні та філософські підходи до його осмислення. Щастя як етична категорія.

Тема 5. Соціальне буття: філософський аналіз (2 год.).

Опис теми: Поняття суспільства і суспільного буття. Філософські принципи аналізу суспільства. Природа як передумова існування людини. Відмінність у ставленні до перетворення природи в західній і східній культурі. Суспільство як цілісна система. Смысловая структура суспільства. Історичність буття людини і суспільства. Сенс історії та сучасна світова соціальна стратегія. Ідея прогресу в соціальній філософії та концепції її досягнення. Критерії та «ціна» прогресу. Суспільство споживання, переспоживання, пост споживання. Кібер-соціальне суспільство як новітня ризома.

Тема 6. Філософія техніки, технологій і майбутнє людства (2 год.).

Опис теми: Некласичність теми техніки як предмету філософського аналізу. Техніка як соціокультурний феномен. Культура і цивілізаційний розвиток. Технократизм і проблеми гуманізації техніки. Поняття «ноосфера», «новий гуманізм», «трансгуманізм», «толерантність» та їх значення для створення нового образу людини і світу. Застосування технологій редагування геному людини: філософські аспекти осмислення. Надлюдина, кіборг і симулякри. Філософські виклики цифрової реальності. Феномен штучного інтелекту. ІТ-гіганти і мережеве суспільство. Мережева комунікація і конфлікт як соціальний феномен. Смысл та передбачення майбутнього. Типи прогнозів та їх достовірність.

Тема 7. Актуальні проблеми сучасної практичної філософії (2 год.).

Опис теми: Сутність глобалізації та проблема ціннісного виміру буття людства. Глобальні проблеми сучасного людства: філософське осмислення. Етика як прикладна (практична) філософія. Етичні проблеми штучного інтелекту. Деонтологічні проблеми відношення «людина-природа». Екокриза, еко-свідомість, екогуманізм. Інформація та проблема девальвації експертного знання. Інформаційна етика. Види сучасної дезінформації: фейки, конспіративні теорії, пропаганда. Цінності та ціннісні орієнтації сучасних релігій світу.

Теми практичних занять

Практичне заняття 1. Що таке філософія і хто такі філософи? (2 год.).

Практичне заняття 2. Проблеми буття та пізнання. Філософське розуміння реальності. Філософські аспекти пізнання. (2 год.).

Практичне заняття 3. Людське буття в його специфічних вимірах. (2 год.).

Практичне заняття 4. Філософські та етичні виміри свідомості і самосвідомості. (2 год.).

Практичне заняття 5. Соціальне буття: філософський аналіз. (2 год.).

Практичне заняття 6. Філософія техніки, технологій і майбутнє людства. (2 год.).

Практичне заняття 7. Актуальні проблеми сучасної практичної філософії. (2 год.).

Форми та методи навчання

У роботі над курсом застосовуються такі форми та методи навчання: інтерактивні лекції, семінари-обговорення, семінари-практикуми, круглі столи, науково-практичні конференції, конкурси есе та студентських наукових робіт; аналіз проблемних ситуацій, метод кейсів, професійне моделювання, метод «малих груп», елементи наукової дискусії, перегляд відео матеріалів, фільмів на філософську тематику з подальшим обговоренням, опрацювання публікацій, статей на філософську тематику з відкритих Інтернет джерел.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

В роботі застосовуються мультимедійний проектор та ноутбук, передбачено застосування комп'ютерних програм Microsoft PowerPoint, Word, Googleдокументи.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/ результатів навчання

Успішному складанню екзамену з дисципліни передуює опанування теоретичного матеріалу та виконання практичної (самостійної, аудиторної, індивідуальної, дистанційної) роботи.

Результати вчасно пройденого проміжного контрольного тестування (модуль 1, модуль 2) можуть бути зараховані як підсумковий контроль (екзамен) за умови достатньої кількості балів поточної складової оцінювання. За бажанням студента покращити підсумкові результати курсу, оцінки за модулі можуть бути скасовані і студент має право скласти екзамен, тобто має змогу отримати максимальну кількість балів, яка дорівнює сумі балів за модулі.

Перелік критеріїв оцінювання:

- 60 балів – поточна складова оцінювання: за вчасне та якісне виконання завдань практичних занять та самостійну роботу;

- 40 балів – модульний контроль, який складається з двох модулів (МК1 – 20 балів, МК 2 – 20 балів).

Усього 100 балів. Підсумковий контроль – екзамен.

Критерії оцінювання, детальний розподіл балів та шкала оцінювання наведена на сторінці навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle:

<https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1789>

Модульний контроль проходить у формі тестування на платформі системи Moodle через ННЦНО. У тесті передбачено 30 запитань різної складності: 1 рівень – 20 запитань по 0,5 балів (10 балів), 2 рівень – 6 запитань по 1 балу (6 балів), 3 рівень – 4 запитання по 1 балу (4 бали). Усього – 20 балів. Оцінка автоматично генерується в середовищі Moodle, фіксується

викладачем в електронному журналі дисципліни і контролюється деканатом.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

1. Баумейстер А. Вступ до філософських студій, або Інтелектуальні подорожі до країни філософії: наук. посіб. Київ, Мала академія Наук України, 2017. 238 с.
2. Основи філософії: навч. посіб. [за ред. М. Ф. Шмиголя]. К.: Центр учбової літератури, 2017. 412 с.
3. Приченій Є.М. Філософія: Підруч. для студентів вищих навч. закладів. 2 вид., випр., доп. К.: Альма матер, 2007.
4. Скіннер, Кріс. Людина цифрова. Пер. Г. Якубовської. Фабула, 2020. 272 с.
5. Тегмарк, Марк. Життя 3.0. Доба штучного інтелекту. Пер. З. Корабліної. Наш формат, 2019. 432 с.
6. Філософія: хрестоматія (від витоків до сьогодення): навч. посіб. / За ред. Л. В. Губерського. К.: Знання, 2009.
7. Філософія [Електронний ресурс]: навч. посібник / Ю. М. Вільчинський, Л. В. Северин-Мрачковська, О. Б. Гаєвська та ін. Київ: КНЕУ, 2019. 368 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

<https://iaj.tv/articles/philosophy/>
<https://philpapers.org/>
<https://plato.stanford.edu/>
<https://philosophybites.com/>
<http://www.philosophypages.com/>

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Взаємодія з людьми, загальнокультурна грамотність, навички усного та письмового спілкування, вміння логічно обґрунтовувати позицію, уміння слухати і запитувати, формування власної думки, здатність до самоосвіти та ін.

Дедлайни та перескладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі. Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktorni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnogo-otsiniuvannia-znan/dokumenty>. Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/>.

Правила академічної доброчесності

Організація всіх видів навчальної діяльності в межах курсу проводиться згідно Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті водного господарства та природокористування <http://ep3.nuwm.edu.ua/4088/>. У випадках виявлення плагіату при виконанні завдання, здобувач не отримує бали і повинен виконати завдання повторно, згідно Положення про виявлення та запобігання академічного плагіату в Національному університеті водного господарства та природокористування (нова редакція) <http://ep3.nuwm.edu.ua/10325/>.

Вимоги до відвідування

Студентам не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE <https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=1789>, а також прикріпити до відповідної теми підготовлене практичне заняття у вигляді текстового файлу або презентації. Здобувачі без обмежень можуть використовувати на заняттях мобільні телефони та ноутбуки.

Автор
Доцент

Тамара ШАДЮК

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

ВАЛЕРІЙ СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №423 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач СОРОКА ВАЛЕРІЙ СТЕПАНОВИЧ
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B04000000807E2D0054327D00